

*Культурна парадигма
вивчення художньо-
літературного тексту*

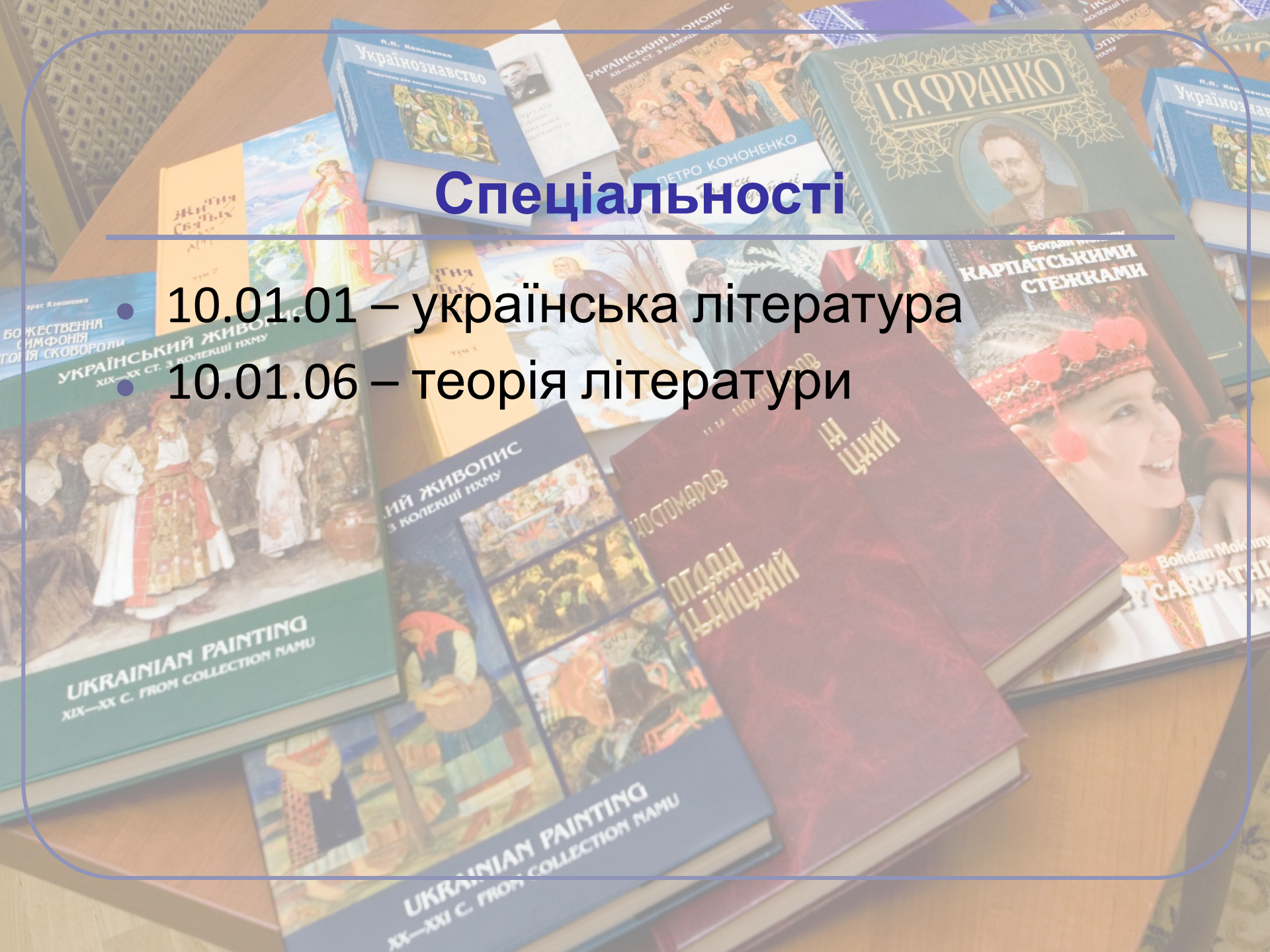
(на матеріалі творів
XIII-XXI ст.)

Планування науково-дослідної роботи кафедри культурології та українознавства ЗДМУ

Спеціальності

- 10.01.01 – українська література
- 10.01.06 – теорія літератури

Науковий керівник теми

- завідувач кафедри культурології та українознавства

доктор
філологічних наук,
професор

Турган

Ольга

Дмитрівна

Термін виконання

- Лютий 2013 – лютий 2018

Актуальність дослідження

- **Творчість будь-якого письменника, крім власне художнього значення, має ще й значення культурно-цивілізаційне – вона є носієм символічно-значеннєвих кодів культури певної країни (або кількох країн) в певну епоху, вона відбиває і трансформує численні культурні коди попередніх епох і, крім того, може нести в собі потенціал до творення нових кодів, нового прецеденту – як літературного, так і цивілізаційного. Ця теза є основоположною для більшості сучасних дослідників художньо-літературного твору. Саме в такому напрямку здійснено, наприклад, дослідження таких видатних науковців, як Р. Барт, О. Веселовський, М. Еліаде, К. Леві-Стросс, Ю. Лотман, В. Топоров, Дж.Фрезер, К.-Г. Юнг тощо. Спільною для цих науковців є думка про реалізацію в літературі й мистецтві різних народів системи глибинних культурних кодів, – теза, що є базовою в запропонованій ініціативній темі. Виходячи з цього, актуальним і доцільним є літературознавчий і мовознавчий аналіз тексту в контексті вивчення діахронічного розвитку світової й національної культури.**

Мета дослідження

- всебічне вивчення історико-культурних, структурно-семіотичних, ідіостилістичних, граматичних особливо-стей художньо-літературних текстів у синхронічному й діахронічному аспектах їх функціонування

Завдання дослідження

- Комплексний аналіз дискурсу поняття культурного коду в зарубіжному та вітчизняному літературознавстві, а також пошук нових парадигмальних підходів до діахронічного вивчення літератури.
- Виділення рівнів функціонування літературного твору за різними критеріальними підходами до аналізованого явища й подальший аналіз отриманої ієрархічної структури.
- Систематизація теоретичного матеріалу у сфері дослідження співвідношення культурних кодів та літературознавчих категорій поетики, сюжету, мотиву, композиції, жанру, вчинку, образу і т. ін., результати чого можуть бути втілені в підручниках або навчальних посібниках для студентів вищих навчальних закладів, а також старшокласників шкіл із поглибленим вивченням гуманітарних дисциплін.
- Дослідження специфічних рис класичної та сучасної української прози в контексті попередньої вітчизняної літератури та світової культурної й літературної традиції.

Об'єкт дослідження

- особливості художньої експлікації культурних кодів у художньому тексті (на матеріалі творів художньої літератури);
- співвідношення категорій ментальності етносу зі специфікою реалізації набору універсальних культурних моделей на ґрунті його художнього доробку

Предмет дослідження

- поетичні, драматургічні та прозові твори українських та зарубіжних письменників XIII – початку XXI століть;
- твори інших видів мистецтва як контекст для якомога глибшого аналізу особливостей літератури певної культурно-історичної епохи;
- сучасна українська й зарубіжна белетристика

Методи дослідження

- системний аналіз літературного твору;
- міфо-ритуальний;
- культурно-історичний;
- структуральний;
- компаративний ;
- елементи психоаналізу, семіотики та феноменології, герменевтики, рецептивної естетики;
- описовий, порівняльно-історичний, зіставний і структурний методи мовознавчого аналізу

Новизна дослідження

- полягає в синтезі літературознавчого й мовознавчого дослідження художньо-літературного тексту із застосуванням набутків культурології, історії, філософії, соціології, психології, мистецтвознавства;
- у підході до твору як до продукту культурно-історичної свідомості певної епохи, що породжує полікодовість тексту, потребу герменевтичного осягнення специфіки доби його творення;
- у системності бачення зв'язків літератури з іншими видами мистецтва як інтермедіальної єдності

Річні етапи дослідження

2013.02–
2014.01

- 1) збір матеріалу для роботи над темою; написання навчального посібника проф. Турган О.Д. «Медицина і художня культура»;
- 1) координування теми кандидатської дисертації Вещикової О.С. «Наративні стратегії творення містичного модусу тексту (на матеріалі прози Г. Пагутяк, В. Шевчука, В. Даниленка)»;
- 1) публікація викладачами кафедри 20 фахових статей;
- 1) виступ на 12 наукових заходах міжнародного й усеукраїнського значення (конференціях, симпозиумах, семінарах тощо);

2014.02 -
2015.01

- 1) обговорення на кафедрі першого розділу дисертації Вещикової О.С. «Наративні стратегії творення містичного модусу тексту (на матеріалі прози Г. Пагутяк, В. Шевчука, В. Даниленка)»;
- 1) видання навчального посібника проф. Турган О.Д. „Медицина і художня культура”;
- 1) публікація викладачами кафедри 20 фахових статей;
- 1) виступ на 12 наукових заходах міжнародного й усеукраїнського значення (конференціях, симпозіумах, семінарах тощо);

2015.02 - 1) публікація викладачами кафедри 20
2016.01 фахових статей;

1) виступ на 12 наукових заходах міжнародного й усеукраїнського значення (конференціях, симпозіумах, семінарах тощо);

2016.02 –
2017.01

- 1) обговорення на кафедрі тексту дисертації Вещикової О.С. «Наративні стратегії творення містичного модусу тексту (на матеріалі прози Г. Пагутяк, В. Шевчука, В. Даниленка)»;
- 1) публікація викладачами кафедри 20 фахових статей;
- 1) виступ на 12 наукових заходах міжнародного й усеукраїнського значення (конференціях, симпозіумах, семінарах тощо);

2017.02 – 1) публікація викладачами кафедри 20
2018.02 фахових статей;

1) виступ на 12 наукових заходах міжнародного й усеукраїнського значення (конференціях, симпозіумах, семінарах тощо).

Очікувані результати, можлива галузь застосування

- видання навчального посібника проф. Турган О.Д. «Медицина і художня культура»;
- написання дисертації Вещикової О.С. «Наративні стратегії творення містичного модусу тексту (на матеріалі прози Г. Пагутяк, В. Шевчука, В. Даниленка)»;
- виступи викладачів кафедри на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях (щороку 12);
- публікація наукових статей викладачів кафедри (щороку 20);
- щомісячне проведення на кафедрі наукових семінарів за пропонованою темою.